

MI MLADI BORCI

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 17. MARCA 1939.

STEV. 27.

PIJ XII. katoliškemu dijaštvu

Ko je bil Pij XII. nuncij v Berlinu, ga je akademsko društvo »Askanija« izvolilo za častnega člana. Ob tej priliki je imel nuncij 30. maja 1928. govor in pokazal na dve pomenljivi lastnosti, ki so jih imeli vsi veliki člani tega akademskega društva in jih mora imeti vsak katoliški izobraženec:

»IZOBRAZBA NALAGA DOLŽNOSTI«

Vaši možje so bili možje iz ljudstva in za ljudstvo. Za svoj narod so molili, delali in se borili, ker so se dobro zavedali, kakšno dolžnost imajo do njega. Poznali so stari pregovor: Plemstvo nalaga dolžnosti! Če prvo besedo spremenite, dobite zapoved, ki je vedno veljala in pomeni danes našo največjo, najsvetejšo dolžnost: Izobrazba nalaga dolžnosti! Zaradi svoje višje izobrazbe ste postali danes bolj kot kdaj poprej dolžniki celega naroda, zlasti preprostega ljudstva.

REŠIMO DUHOVNE VREDNOTE!

Bili so Vaši očetje potem možje, ki je bilo vse njihovo življenje zakoreninjeno v katoliškem svetovnem nazoru. Novi čas, ki je odkril moč snovi, a tudi, razvrednotil vse duhovne vrednote, hrumi kakor vihar preko narodov in jih skuša izriniti iz tal, ki so iz njih zrasli. Po mnogih znamenjih sodeč je danes ljudi tega strah. Kar nekako nagnosko hočejo resnične vrednote preteklosti rešiti za prihodnje rodove.

ZA SREČO IN MIR NARODOV!

Katoličani moramo rešiti iz preteklosti v prihodnost največje dobrine, ki jih človeštvo vedno potrebuje in ki so zasidrane v Bogu: življenje, srečo in mir med narodi. S tem prepričanjem so se naši očetje tako močito borili za svojo vero, za Cerkev, za načela, ki se mora po njih uravnati vse življenje, tudi družabno in politično.

VI STE NAJBOLJ ODGOVORNI V TEH LETIH STISKE

To nalogo so pustili vam. Sprejmite jo z otroško ljubeznijo in trdnim zaupanjem do sv. očeta, v vsem svojem mišljenju in z vsem žarom svojega srca. Vi ste najbolj odgovorni za Cerkev in narod v teh odločilnih letih stiske, kakršnih tisočletja zgodovine le malo poznajo.

ZA NAJVEČJE VREDNOTE

Življenjski cilj vsakega akademskega društva in vsakega katoliškega izobraženca mora biti: IZKLESATI IZ SEBE KATOLIŠKEGA MOŽA, KI SE BO Z BESEDO IN ZGLEDOM, V ZASEBNEM ŽIVLJENJU IN V JAVNEM DELU POSTAVIL ZA NAJVEČJE DOBRINE NARODA, ZA KATOLIŠKE ŽIVLJENJSKE VREDNOTE.

PIJ XII.

Ni se še zlepa toliko pisalo in govorilo o papeštvu in papežih kot pretekli mesec. V tisku in radiu, v zasebnih pogovorih in v javnem življenju, med katoličani in nekatoličani! Zelo razumljivo je, da se je 400 milijonov katoličanov, ki so raztreseni po vsem svetu, željno oziralo

v večni Rim in težko pričakovalo, koga bo previdnost božja izbrala za krmarja svoji Cerkvi. Ni bila to prazna radovednost ali trenuten gon za zanimivimi in razburljivimi novicami. Saj je papeštvo katoličanu srčna zadeva in volitev papeža velik dogodek v naši duhovni družini.

Kar so v srcu mnogi želeli, se je izpolnilo: izvoljen je za papeža kardinal Pacelli. Bali smo se, če bo veliki Pij XI. dobil tudi velikega naslednika. Trdno upamo, da bo Pij XII. mož, ki ga Cerkev in človeštvo danes tako zelo potrebuje. Saj je prav te dni vse človeštvo očitno pokazalo, da vidi v Cerkvi in papeštvu edino varno pristanišče neizpremenljive resnice in najtrdnější branik pravice.

Slovenska katoliška dijaška mladina se pa iz srca veseli, da je postal njen duhovni oče mož svetovnega razgleda, odločne volje in svetniške-

ga življenja in mu izreklo popolno vdanost, pokorščino in ljubezen.

Slovenska dijaška KA pa mu je še posebej dolžna, da se bo vneto trudila za tri stvari, ki jih je Pij XII. kot kardinal v pismu na ljubljanskega škofa z dne 3. avgusta 1938. zlasti poudaril:

da smoteno vzgoji posamezne člane,
da bodo njena združenja vztrajno delala,
da bodo člani KA še naprej z vso edinostjo src in v največjem spoštovanju do rimskega papeštva uspešno hiteli k postavljenemu jim cilju.

Versko življenje na Nemškem

POLNE CERKVE

Poleg žalostnih novic o stiski katoliške Cerkve v Nemčiji slišimo tudi mnogo razveseljivega o značajnem zadržanju njenih vernikov.

Kdorkoli se vrne iz Nemčije, vsak presenečen pripoveduje, da so tamkaj cerkve nabito polne, da jih vedno več pristopa k sv. obhajilu, da čedalje bolj raste vdanost, pokorščina in ljubezen do papeštva in hierarhije.

Narodno socialistični tednik »Das Schwarze Korps« pa potrjuje resničnost teh izjav, ko piše: »Versko življenje cvete, se razvija in veča v narodno-socialistični Nemčiji.«

To so v resnici dragocena poročila, zlasti če pomislimo, kako si režim na vse načine prizadeva, da bi uničil krščanstvo in na njegovih razvalinah sezidal ponosno stavbo poganškega razizma.

SOVRAŽNI TISK

V službi tega satanskega načrta je najprej tisk, ki kar poplavlja vso državo. Namen mu je, oblatiti in ponižati Cerkev, brutalni narodni socializem pa pokazati v kar najlepši luči. Poglejmo samo nekaj glasil, ki poleg dnevnega časopisja posebno hudo napadajo Cerkev: »Das Schwarze Korps« (nad 700.000 izv.); »Der S-A Mann« (nad 600.000); Rosenbergovi »Nazional-socialistische Monatshefte«, ki so najvažnejše teoretično glasilo rasistične zablode (60.000). Mladino zastrupljata »Die Bewegung« (21

tisoč) in »Der Arbeitsdienst« (75 tisoč). Še bolj pogubno je glasilo učiteljev »Der Deutsche Erziehungsbrief« (230.000) in pa »Der Schulungsbrief« (3.600.000) za širše mase.

VZTRAJNOST KATOLIČANOV

Nasprotno pa je katoliški tisk po večini ukinjen. Dalje je najboljšim govornikom pridigovanje prepovedano, ostalim dovoljeno le s predhodno cenzuro. Prepovedane so javne manifestacije, procesije, božja pota.

Sploh vsestransko izvajajo pritisk na katoličane, stavljajo jim zapreke v javnem in zasebnem življenju, da bi jih prisilili k odpadu.

Vse to so siloviti napadi na Cerkev in težka preizkušnja za

vernike. Toda kljub vsemu ogromnemu sovražnikovemu naporu ni Cerkev utrpela nobene bistvene izgube. Število praktičnih katoličanov se ni dosti spremenilo, čeprav je ob prihodu narodnega socializma malo zanihalo (pripomniti je treba, da tu govorimo samo o stari domačiji). Kot nekdanj znaša število vernikov, ki vestno izpolnjujejo svoje verske dolžnosti, tudi danes še vedno 10 do 11 milijonov.

Da po pravici povemo, pričakovali smo veliko slabših rezultatov. Če pa poleg tega upoštevamo, da je prejemanje zakramentov ostalo bistveno isto, lahko sklepamo, da se je narodni socializem »obogatil« samo z odpadki katoliške Cerkve. Pravi verniki se niso prav nič dali omajati. Junaško kljubujejo vsem viharjem in v zaupanju na božjo pomoč čakajo na zmago, ki bo gotovo prišla.

In peklenska vrata je ne bodo premagala...

»Zelo star mož vama govori, bolan mož, ki ga čaka le še nekaj dni zemeljskega romanja. Vse življenje sem se boril in boril se bom do svoje bližnje smrti za ideje, ki so nam vsem skupne in drage:
za obrambo duha pred surovo silo;
za varstvo slabotnih proti zatiralcem;
za pravice malih narodov napram velikim;
za svobodo proti nasilju;
za resnično pravičnost proti samovolji.«

Pij XI. angleškima ministroma:

Kdor se ljudi boji, ne bo nikoli nič velikega za Boga naredil. Ignacij Lojolski.

Dva nova člana papeške Akademije

V oktobru lani je nadškof v Los Angelesu izročil dvema novima članoma papeške Akademije znanosti članski znak. Bila sta to sloveči fizik Robert A. Millikan naravoslovec Thomas H. Morgan. Oba sta protestanta, oba sta tudi že prejela Nobelovo nagrado.

Ob tej priliki so bili trije govorci. Nadškof je rekel, da papež želi katoliškimi članom svoje Akademije pridružiti tudi tiste nekatoličane, ki na svojem področju iščejo resnice in se zanjo bore.

MILLIKANOV GOVOR

Novi akademik fizik Millikan je odgovoril:

»Moderno znanost začenja katoliški kanonik Nikolaj Kopernik (1473—1543).

Moderno znanstveno metodo, pot, ki nas vodi do resnice, je prvi pokazal redovnik Rogerij Bacon (ok. 1214—1295).

Ko so na »California Institute« hoteli v sliki ovekovečiti osem največjih učenjakov, ki so položili temelje sodobni znanosti, so upodobili tele može: Kopernika, Leonarda da Vinci, globoko vernega laika Newtona, Franklina, Alaxwella in Pasteurja, ki so bili vsi globoko verni može.

Za temi je prišel materializem, ki je hotel duha zanikati. A se je zmotil!

Končno je Millikan dejal: »Jaz sam nimam veliko zaslug pri svojih odkritjih. Saj sem samo nadaljeval delo, ki ga je na lo-

vanjski katoliški univerzi začel p. Lemaitre. Tudi jaz verujem v ideale, ki nam jih oznanja vera.«

DE MORGANOV GOVOR

Dr. Morgan pa je dejal: »Zelo sem bil presenečen, ko sem zvedel, da sem izvoljen za člana papeške Akademije znanosti. Nikoli si nisem mislil, da se Cerkev tako zanima za vse, kar se godi v znanstvenem svetu, kaj šele, da bi odkrila skromnega človeka, ki dela v »California Institute of Technology«, in ga izvolila za člana Akademije.

Nekoč je živel redovnik, ki mu je bilo ime Gregorij Mendel. Deset let se je bavil s čisto nič dobičkanosnim delom: s križanjem graha. Deset let je nesebično delal poizkuse na vrtu svojega samostana in opazoval grahe. Tako je prišel do svojega odkritja, ki je v tem stoletju v biologiji največje. In na njegovem odkritju je naš zavod izpopolnil to, kar je izpopolnil. Zaradi tega smo dobili priznanje od papeža, ki smo mu zelo zelo hvaležni.

V viharini dobi je Cerkev ohranila zaklade grškega duha. Tega ne smemo nikoli pozabiti. Jaz nisem katoličan, vendar mislim, da je Cerkev za nas, ki se bavimo z znanostjo, naredila velikansko delo. Saj je ona pridobitve antike ohranila moderne mu času. Če bi pozabili na ta naš dolg, bi to ne bilo samo nehvaležnost, marveč velika nesreča.

in podpore od države. Agitirajo največ v pogovorih med odmori, zunaj šole pa z brošurami in tiskom.

Glavni vzroki so: množice ljudstva so dejansko odpadle. Krivični podjetniki, tudi katoliški, so delavce naravnost pehali v komunizem. Brezposelnost, veliki finančni škandali in nesposobni parlament so naredili ostalo. In tisk — samo »Humanité« ima 800.000 naklade — je delo dokončal.

Udeleženci ankete pravijo, da so za katoliško obnovo potrebne predvsem tri stvari:

močan katoliški tisk, vzgoja v majhnih študijskih in delovnih krožkih in temeljita verska in socialna obnova srednjih slojev.

Akademski tečaj v spomin Pija XI.

V dneh od 6. do 9. marca se je vršil v dvorani Akademike doma v Ljubljani tečaj katoliških akademskih društev v spomin pokojnega papeža Pija XI.

Osnovne misli temu tečaju je podal prevz. g. škof dr. Rožman. V svojem govoru je označil pomen in veličino papeštva in podal temeljna načela o našem razmerju do njega.

Program tečaja se je v bistvu oziral na glavne okrožnice pokojnega papeža: Quadragesimo anno (o socialnem vprašanju), Divini Redemptoris (o komunizmu), S pekočo skrbjo (o poganstvu nacionalizmu).

Posebno predavanje je bilo posvečeno veliki zamisli Pija XI., Katoliški akciji, drugo pa predmetu, ki je zlasti za nas Slovence zanimiv in pomemben: Pij XI. in krščanski vzhod.

Zanimanje je bilo tem večje, ker so predavatelji obravnavali poleg teoretičnih tudi praktična vprašanja iz slovenskega narodnega življenja. Zlasti pri teh se je večkrat vnela zanimiva debata, tako da je n. pr. predavanje o vzgoji, v katerem je g. direktor dr. Capuder podal nekatere zelo zanimive dokumente iz slovenskega šolstva, trajalo z debato vred precej nad dve uri.

Predavanj se je udeleževalo po kakih 60 akademikov, včasih pa jih je bilo tudi nad sto.

Drugi dan tečaja, na god sv. Tomaža Akvinskega, so se udeleženci zbrali pri sv. maši v Alojzijeviski kapeli.

Tečaj, pri katerem so se ob spominu na velikega papeža Pija XI. zbrali člani vseh katoliških akademskih društev, nam je jasen dokaz, da je edinosti in skupnemu sodelovanju najboljša podlaga — misel papeštva.

MOČ KOMUNIZMA V FRANCJI

Francoska KA je vprašala nad tisoč svojih sodelavcev, kako je v njihovem delokrogu s komunizmom in kako bi ga katoličani mogli najbolj uspešno premagati.

Slika ni razveseljiva. Od 1932. do 1936. je naraslo število komunističnih glasov od 800.000 na 1.500.000. Danes je petina francoskih volilcev za komunizem. Mase res niso več tako navdušene zanj, a komunistični agitatorji jih znajo še vedno razburiti in vzdržati v stalni napetosti. Poglavito vlogo igra komunistična mladina, posebno srednješolska. Po licejih in gimnazijah je močan tok, ki vodi mladino v komunizem. Kolovodje so dijaki, ki imajo štipendije

VSE KONGREGACIJE RAZPUŠČENE

V bivši Avstriji so bile marijanske kongregacije številne, dobro organizirane in zelo delavne. Kdor je kdaj prebral njihovo glasilo »Unserer Fahne«, je moral biti navdušen za to ognjevit katoliško mladino, ki so jo vodili jezuiti. Ker se kongregacije niso nikoli bavile s politiko, so jim nacisti obljubili, da bodo lahko delovale še naprej. A sredi februarja je tudi to katoliško organizacijo požrla nenasitna nacistična žrelo. Vse imetje so zaplenili.

Tom Playfair

Resnici na ljubo je treba priznati, da je obisk Najsvetejšega, ki se navadno vrši po kosilu, bil ta dan posebno kratek. Je pač tako. Otroci so otroci in ne angeli.

Medtem ko je dvajset ali trideset močnejših gojencev utrjevalo nekatere točke v trdnjavi, so drugi z mrzlično naglico izdelovali snežene kroglice ter jih odlagali za utrditvami.

Ob trideset na eno je Tom brezbrizno in mirno stopil pred višješolskega prefekta.

»Pater Beaky,« pravi in vrti svojo čepico med prsti, »ali bi mi mogli povedati, kdo je poveljnik višješolcev?«

»Poveljnik?« se nasmehne prefekt. »Ali rabijo višješolci poveljnika, da vas nabijejo?«

»Možno, da tako mislijo, možno tudi, da to mišljenje spremene. Če nimajo poveljnika, ali mi dovolite, da se posvetujem z glavnimi?«

»Nimam razloga, da ne bi dovolil,« pravi prefekt dobrodušno. Tom je bil čudno zmeden.

»Ali mi hočete za nekaj časa posoditi ključ od vašega razreda, tam se bomo lahko bolj mirno posvetovali. Samo za dve minuti bi ga rabil.«

Prefekt mu da ključ.

»Znamenje za naskok boste dali takrat, ko vam bom prišel povedat, kajne, gospod prefekt?«

»Brez dvoma. Še kaj?«

»Nekaj besed z Carmodyjem, Ryaom, Mac Neffom, Mac Coyem, Dremom, Clearyjem, Zieglerjem, Arthurjem in Millerjem.«

»Ali so to glavni?«

»Mislim, da,« odgovori skromno Tom.

»Kako jih znate na pamet! Biti morajo v čitalnici ali pa pri biljaržu.« Tom jih je hitro zbral. Misel na posvet jih je skrajno zabavala. Dobrodušno so pristali na Tomov predlog in šli za njim v razred.

»Koliko časa mislite, da bomo vzdržali?«

»Pet minut, to bo že veliko,« pravi Miller.

»Oh, vi bi rajši četrte ure, kajne?« vpraša Carmody.

»Če vztrajamo pol ure, ali nam prisodite zmago?«

»Brez dvoma, slavni poveljnik!« so zavpili vsi soglasno.

»In to govorite v imenu vaše divizije?«

»Da!«

»Dajte roko!«

Podali in stisnili so si roke. Višješolci so si posmehljivo mežikali z očmi.

»Prosim, vstopite, dogovorili se bomo o zadnjih podrobnostih,« pravi Tom mirno in slovesno.

Tom je pri vratih obstal ter kot olikan deček spustil starejše tovariše naprej. Iz njegovih potez je sijala rajska nedolžnost. Vsi so vstopili zaupno in zadovoljno.

Nenadoma pa skoči Tom iz razreda ter zaloputne vrata za seboj; takoj za tem se je slišalo škripanje ključa v ključavnicah in ropot čevljev po stopnicah... nato vse mirno...

Sovražni poveljniki so bili ujeti.

ŠTIRINAJSTO POGlavJE

NASKOK IN ZADREGA

»Pater Beaky, dajte takoj znamenje za naskok, vse je pripravljeno... Ah, pozabil sem, čez pol ure pa znamenje za konec. Če zdržimo pol ure, smo zmagovalci; tako smo se dogovorili.«

Tom je stekel na vso moč k svoji diviziji. Še ni došel v trdnjavo, ko je veliki zavodski zvonec zazvonil k naskoku.

Prihod vodje je napolnil z navdušenjem male bojovnike; z visokim, cvilečim glasom so ga pozdravili in mu klicali »hura!«

Na drugi strani se je zasilal bolj nizek glas. Bil je bojni krik velikih, ki so se zbirali v svesti si zmage. Takoj nato so kakor nevihta pridrveli napadalci, ki jih je dosedaj kril zid.

Nekaj nedolžnih krogel je že švignilo po zraku ter padlo nekaj korakov od trdnjave.

»Vojaki!« zakliče Tom. »Nobene kroglice pred znamenjem. Do nadaljnjega povelja se samo izogibljite sovražnim kroglicam.«

Izstrelki so merili vedno bolj točno, bili so zmeraj silnejši, gostejši. Sovražne vrste so napredovale.

»Hej, otročički, pokažite no svoje gobčke. Pridite vendar iz teh krtovih lukenj!« Tako je vpil Faning, ki je prodiral na čelu velikih.

»Pridi po nas!« je odgovarjal Conway.

»Izkoplji jih, strahopetce!« pravi Faning svojim. »Tovariši, selva strelov! nato pa naskok! En, dva, tri — ogenj!«

Uživanje in odpoved

V letošnjem predpustu je bilo v Sloveniji nekaj sto predpustnih veselic in plesov, med temi tudi toliko in toliko srednješolskih in akademskih. Ne spuščajmo se v premišljevanje, koliko teh prireditvev je izjemoma bilo primernih in neoporečnih. Gotovo pa je ogromna večina teh veselic šla za kratkovidnim in plitvim, a za premnoge zelo vablljivim geslom: Uživajmo! Takoj za pustnimi prireditvami pride drug čas, v katerem Cerkev resno razglša drugo geslo: Odpoved in pokora!

Ob tem nasprotju plitkega uživanja in plemenite odpovedi, si človek postavi veliko in odločilno življenjsko vprašanje: uživanje ali odpoved?

S tem vprašanjem se ne bavi samo katoličan. Tudi kdor gleda zgolj z naravnega stališča na življenje, ugotovi ob tem vprašanju isto kot katoliška Cerkev; človek, ki se postavi na stališče, da je življenje uživanja brez odpovedi, je za življenje, za delo in za družbo manjvreden, večkrat tudi naravnost škodljiv.

To so ljudje brez močne volje in zato brez plemenitih ciljev, ljudje plitkega čustvovanja in raznorelih strasti in zato brez globokih in plemenitih človeških čustev, ljudje površnega mišljenja, nejasnih in nestalnih sodb, ljudje brez iskrene ljubezni, brez globokega spoštovanja, brez idealov.

Človeško veličino ustvarja samo odpoved, žrtev in zmaga nad samim seboj. Brez odpovedi se človek ne oblikuje.

To ugotavlja naravna življenjska pamet o vrednosti uživanja in odpovedi. Te ugotovitve sijajno potrjujejo vzgojna načela naše matere Cerkve, ki nas v vsem življenju uči obvladovanja in premagovanja. Kdor se uči Cerkev in učljivo sprejema njeno vzgojo, lahko živi v mirni zavešti, da ga vodi do popolnega, zrelega, globokega krščanskega značaja.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).